

УДК 636. 7. 09:616.993.1-085

СХЕМИ ЛІКУВАННЯ СОБАК ЗА СПОНТАННОГО ГІАРДІОЗУ

Пономаренко В.Я., к. вет. н., професор

Булавина В.С., к. вет. н., ст. викладач

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. *Встановлено екстенсефективність (ЕЕ) та інтенсефективність (ІЕ) схем лікування специфічними препаратами з одночасним використанням ентеросорбентів та імуномодуляторів собак, хворих на спонтанний гіардіоз.*

Ключові слова: *гіардіоз, азинокс, бровальзен, бровафом, екстенсефективність, інтенсефективність, ентеросорбенти, імуномодулятори.*

Актуальність проблеми. За даними дослідників гуманної та ветеринарної медицини, за ураження гіардіями (лямбліями), гіардіоз трактується як протозойне захворювання з різноманітними варіантами прояву: у вигляді латентного паразитозу та в маніфестних формах, або тяжкого захворювання [3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11].

Лікування гіардіозу тварин практично не розроблене. Вибір і проведення схем лікування спонтанно інвазованих собак було здійснено згідно з аналізом вітчизняної та іноземної літератури [1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11].

За даними літератури, у досліджах під час лікування людини й тварин, автори використовували специфічні препарати: празиквантел, пірантел, бензimidазолі, препарати на основі трихополу (метронідазол, флагіл, кліон), нітрофуранів (фуросон, жірділ), тинідазолу (фазижин, аметин, тиногін). Одночасно дослідники призначали ентеросорбенти та імуномодулятори [1, 2, 8, 9, 10, 11].

Завдання дослідження – вивчити порівняльну ефективність різних схем лікування собак за спонтанного гіардіозу.

Матеріал і методи дослідження. Для дослідів було здійснено 36 безпритульних собак спонтанно інвазованих гіардіями, від 1,5-місячного до 1-річного віку, які надходили у дорадницький центр «Клініка ветеринарної медицини ХДЗВА». Гіардіоз діагностували за методом забарвлення метиленовим синім. Для дослідів відібрали 9 цуценят 1,5-місячного віку, кількість цист та трофозоїтів у полі зору становила від 4 до 11; 5 тварин молодняку 2-місячного віку, кількість цист та трофозоїтів від 3 до 6 у полі зору; 9 тварин 3 – 6-місячного віку; 11 собак 8-місячного віку; 2 тварини 1-річного віку. Кількість цист та трофозоїтів у цих тварин становила від 2 до 9.

Після встановлення діагнозу дослідних тварин, по мірі надходження в дорадницький центр «Клініка ветеринарної медицини ХДЗВА», умовно, поділили на чотири групи: три дослідні по 10 тварин, одна контрольна – 6 тварин. Усім тваринам давали каші, забезпечували вільний доступ до води.

Вибір схеми лікування було здійснено з використанням специфічних препаратів: азиноксу (діюча речовина [ДР] – 5 % празиквантелу), бровальзену (ДР – 25 % альбендазолу) та комплексного препарату бровафому (ДР – метронідазолу – 100 мг, фуразолідону – 70 мг, окситетрацикліну гідрохлориду – 30 мг). Препарати виробництва «Агроветзахист» (Росія) та «Бровафарма» (Україна) у вигляді таблеток. Одночасно призначали ентеросорбенти та імуномодулятори.

Собакам першої групи згодовували на початку вранішньої годівлі змішаний з кормом азинокс, у дозі празиквантелу 5 мг/кг (1 таблетка азиноксу на 10 кг маси тіла), протягом 5 діб. Детоксикацію проводили цамакс-ентеросорбентом (склад: діючі речовини: природний мінерал – цеоліт (95 %) і елементарна сірка (5 %) у дозі 1 таблетки 2 рази на добу, зранку та ввечері в період годування, протягом 5 діб; одночасно ін'єктували внутрішньом'язово імуномодулятор риботан у дозі 1 мл на добу протягом 5 діб.

Тварин другої групи лікували таблетками бровальзену, у дозі альбендазолу 12,5 мг/кг (1 таблетка на 10 кг маси тіла), протягом 5 діб. Одночасно призначали ентеросорбент-В у дозі 0,5 г/кг маси тіла 1 раз на добу протягом 5 діб ентеросорбент-В - порошок сіро-білого кольору, який є мезомакропористим адсорбентом з діаметром часток до 1 мм. Отриманий методом фракціонування з вермікуліту, природного мінералу групи алюмосилікатів. Одночасно ін'єктували імуномодулятор катозал у дозі 1 мл на добу протягом 5 діб.

Тваринам третьої групи з кормом давали бровафом у дозі 1 таблетка на 10 кг маси тіла протягом 5 діб; одночасно давали лактоферон у дозі 1 таблетка на 10 кг маси тіла протягом 5 діб. Лактоферон – препарат виробництва ООО «ВЕДА» (Росія), який містить комплекс бактерій-еубіотиків (біфідобактерії, лактобацили, стрептококи), які виділені від здорових тварин, та інтерферонів.

Тварини четвертої групи були контролем, препаратів не отримували.

Ефективність лікування контролювали шляхом клініко-паразитологічного обстеження собак на 5 – 7 добу після лікування. Копроскопічні дослідження здійснювали за допомогою нового методу забарвлення гіардій метиленовим синім.

Результати дослідження. За результатами лікування 36 собак спонтанно інвазованих гіардіями були отримані наступні дані: за призначення празиквантелу, цамаксу ентеросорбенту та імуномодулятору риботану в указаних дозах і схемі на 5 і 7 доби після лікування в цуценяти № 3 зареєстровано пригнічення, підвищення температури. За результатами копроскопічного обстеження після лікування знайдені гіардії в кількості одного трофозоїта у полі зору мікроскопу.

За призначення альбендазолу, ентеросорбенту-В, імуномодулятору катозалу, в указаних дозах і схемі, на 5 і 7 доби після лікування клінічні показники всіх дослідних тварин були в межах фізіологічної норми. За результатами копроскопічного обстеження тварин після лікування цист і трофозоїтів гіардій не знайдено.

За призначення бровафому й лактоферону в указаних дозах і схемі на 5 добу після лікування в одного цуценяти зареєстровано пригнічення, підвищення температури. Під час дослідження на 7 добу клінічні показники всіх дослідних тварин були в межах фізіологічної норми. За результатами копроскопічного обстеження тварин на 5 і 7 доби після лікування цист і трофозоїтів гіардій не знайдено.

Схеми і результати дослідів щодо лікування спонтанно інвазованих гіардіями тварин проаналізовані в таблиці 1.

Таблиця 1.

Схеми і результати лікування спонтанно інвазованих гіардіями тварин

№№ груп	Кількість тварин	Назва препаратів та схема використання	Результати клінічного обстеження тварин після лікування		Результати копроскопічного обстеження тварин після лікування	
			5 доба	7 доба	5 доба	7 доба
1	10	Празиквантел у дозі 5 мг/кг маси тіла протягом 5 діб. Цамакс ентеросорбент у дозі 1 таблетка 2 рази на добу (зранку та ввечері в період годування) протягом 5 діб. Риботан у дозі 1 мл на добу протягом 5 діб.	У цуценяти № 3 встановлено Т-39,9°С П-149 Д-30	У цуценяти № 3 встановлено Т-39,4°С П-113 Д-20	У цуценяти № 3 встановлено наявність одного трофозоїта гіардій у полі зору мікроскопу	У цуценяти № 3 встановлено наявність одного трофозоїта гіардій у полі зору мікроскопу
2	10	Альбендазол у дозі 12,5 мг/кг маси тіла протягом 5 діб. Ентеросорбент-В у дозі 0,5 г/кг маси тіла 1 раз на добу протягом 5 діб. Катозал у дозі 1 мл на добу протягом 5 діб.	У всіх цуценят встановлено Т-38,2-39°С П-130-140 Д-20-22	У всіх цуценят встановлено Т-38,6-39,1°С П-100-130 Д-20-22	У всіх цуценят не встановлено цист і трофозоїтів гіардій	У всіх цуценят не встановлено цист і трофозоїтів гіардій
3	10	Бровафом у дозі: метронідазол – 10 мг/кг, фуразолідон – 7 мг/кг, окситетрациклін 3 мг/кг протягом 5 діб. Лактоферон у дозі 1 таблетка на 10 кг маси	У цуценяти № 5 встановлено Т-40,1°С П-151	У всіх цуценят встановлено Т-38,2-39°С П-123-139	У всіх цуценят не встановлено цист і трофозоїтів гіардій	У всіх цуценят не встановлено цист і трофозоїтів гіардій

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

		тіла протягом 5 діб	Д-32	Д-20-22		
4	6	Препаратів не отримували	У всіх цуценят встановлено Т-39-40,3°С П-150-173 Д-30	У всіх цуценят встановлено Т-38,2°-39С П-100-137 Д-20-22	У всіх цуценят встановлено цисти й трофозоїти гіардій (від 2 до 4)	У всіх цуценят встановлено цисти й трофозоїти гіардій (від 2 до 4)

Таким чином, аналіз здійснених досліджень за використання названих специфічних препаратів, ентеросорбентів та імуномодуляторів відображено в таблиці 2.

Таблиця 2.

Порівняльна ефективність різних препаратів для лікування собак за спонтанного гіардіозу

№№ груп	Кількість тварин у групі	ЕІ, %		ІІ, кількість [збудників у полі зору (×1000)]		ЕЕ, %	ІЕ, %
		до лікування	після лікування	до лікування	після лікування		
1	10	100	10	3 – 11	1	90	91
2	10	100	-	3 – 9	-	100	100
3	10	100	-	2 – 5	-	100	100
4	6	100	100	2 – 4	2 – 4	-	-

За даними таблиці 2 видно, що за першою схемою лікування ЕЕ становила 90 % та ІЕ – 91 %. У однієї тварини на 5 та 7 добу після лікування реєстрували наявність клінічних показників та цист збудника у копроскопічному матеріалі. За використання другої схеми екстенсефективність та інтенсефективність лікування складала 100 %. Екстенсефективність та інтенсефективність лікування з використанням бровафому разом з лактофероном у третій схемі, також становила 100 %. Тварини контрольної групи протягом дослідження постійно виділяли збудника гіардіозу – 2 – 4 цисти та трофозоїта у полі зору мікроскопу.

Висновки

1. За лікування інвазованих гіардіями тварин празиквантелом у дозі 5 мг/кг з одночасною дезінтоксикацією цамакс-ентеросорбентом у дозі 2 таблетки на добу на одну тварину та імунологічним стимулюванням риботаном у дозі 1 мл протягом 5 діб, ЕЕ складала 90 %, ІЕ – 91 %.

2. За лікування альбендазолом у дозі 12,5 мг/кг маси тіла з одночасним використанням ентеросорбенту-В у дозі 0,5 г/кг маси тіла 1 раз на добу та катозалу у дозі 1 мл на добу протягом 5 діб, встановлено ЕЕ та ІЕ 100 %.

3. За лікування комплексним препаратом бровафом з одночасним призначенням лактоферону в дозі 1 таблетка на 10 кг маси тіла протягом 5 діб, встановлено ЕЕ та ІЕ 100 %.

Література

- Бодня К.І. Діагностика та лікування паразитарних інвазій у дітей / К.І. Бодня // Сучасна гастроентерологія. – 2006. – № 6. – С. 64 – 67.
- Бодня К.І. Епідеміологія, лікування та профілактика лямбліозу : методичні рекомендації / К.І. Бодня, О.І. Повгородня, Н.С. Чегадайкіна. – Х., 2006. – 30 с.
- Зон Г.А. Лямбліоз тварин (огляд) / Г.А. Зон, Є.В. Ващик // Ветеринарна медицина України. – 2009. – № 1. – С. 9 – 13.
- Лукшина Р.Г. Паразитарные болезни человека / Р.Г. Лукшина, И.М. Локтева, Т.Н. Павликовская ; под. общ. ред. Р.Г. Лукшиной. – Харьков : ИНЖЭК, 2005. – 471 с.
- Пономаренко В.Я. Розповсюдження гіардіозу (лямбліозу) серед безпритульних собак м. Харків / В.Я. Пономаренко, В.С. Булавина // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. Зб. наук.

- праць ХДЗВА. - Х.: РВВ ХДЗВА, 2009. - Вип. 19 (44), ч. 2, т. 1. Ветеринарні науки. Харків, 2009. - С. 225-229.
6. Пономаренко В.Я. Паразитози безпритульних собак – небезпека для здоров'я людини / В.Я. Пономаренко, О.В Федорова, В.С. Булавина // Ветеринарна медицина України. - 2009. - № 12. - С. 14-17.
 7. Христин Т.Н. Паразитарная инвазия: роль в развитии хронического панкреатита / Т.Н. Христин // Клінічна та експериментальна патологія. – Чернівці, 2007. – Ж. – Т. 6. – № 4. – С. 44 – 48.
 8. Efficacy of albendazole in *Giardiasis* / R. Baqai [et al] // East Mediterr Health Journal. – 2001. – Vol. 7. – № 4 – 5. – P. 787 – 790.
 9. Beelitz P. *Giardia* infections in dogs in Germany: evaluation of treatment regimes carried out in different types of pet keeping and prevalence / P. Beelitz, S. Leonard, K. Pfister // Der praktische Tierarzt. – 2006. – Vol. 87. – P. 597 – 603.
 10. Gardner T.B. Treatment of *Giardiasis* / T.B. Gardner, D.R. Hill // Clinical Microbiology Reviews. – 2001. – Vol. 14. – P. 114 – 128.
 11. Field evaluation of the efficacy and the safety of a combination of oxantel/pyrantel/praziquantel in the treatment of naturally acquired gastrointestinal nematode and/or cestode infestations in dogs in Europe / E. Grandemange [et al] // Veterinary Parasitology. – 2007. – Vol. 145. – P. 94 – 99.

СХЕМЫ ЛЕЧЕНИЯ СОБАК ПРИ СПОНТАНОМ ГИАРДИОЗЕ

Пономаренко В.Я., к. вет. н., профессор

Булавина В.С., к. вет. н., ст. преподаватель

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. Встановлена екстенсэфективность (ЭЭ) и интенсэфективность (ИЭ) схем лечения специфическими препаратами с одновременным использованием энтеросорбентов и иммуномодуляторов собак, инвазированных спонтанным гиардиозом.

Ключевые слова: гиардиоз, азинокс, брoвальзен, брoвафом, екстенсэфективность, интенсэфективность, энтеросорбенты, иммуномодуляторы.

THE SCHEMES OF DOG'S THERAPY DURING SPONTANEOUS GIARDIASIS

Ponomarenko V. Ya., cand. of vet. science, professor of department parasitology

Bulavina V. S., cand. of vet. science, senior lecturer of department parasitology

Kharkiv State zooveterinary academy, Kharkiv

Summary. Studied the comparative effectiveness of different treatments of dogs with spontaneous giardiasis. There was establish that ekstensefficiency (EE) and intensefficiency (IE) schemes treatments specific drugs while using enterosorbents and immunomodulators.

Key words: giardiasis, azinoks, brovalzen, brovafom, ekstensefficiency, intensefficiency, enterosorbents, immunomodulators.